

Nr 505

Av herrar Larsson i Hedenäset och Johnsson i Skoglösa, om utredning angående inkomstprövat stöd vid egnahemsbyggande, m. m.

(Lika lydande med motion nr 426 i Första kammaren)

Målet för samhällets bostadspolitiska åtgärder måste självfallet vara att bereda alla medborgare möjlighet till goda bostäder. Då bostadskostnaden generellt sett utgör en större andel av inkomsten ju lägre denna är, bör de mindre inkomsttagarna särskilt uppmärksammas vid bostadspolitikens utformning. Ett fullföljande av bostadspolitikens mål förutsätter vidare inte endast att otidsenliga bostäder ersättes med nya, utan också att bostäder, vilkas standard inte är tillfredsställande, förbättras och rustas upp så att de kan göra skäl för beteckningen god bostad. Som ytterligare ett speciellt inslag i bostadspolitiken bör finnas åtgärder som särskilt befrämjar barnfamiljernas bostadsanskaffning.

Det får konstateras att även om det inom bostadspolitiken finns instrument för dessa speciella uppgifter, synes bostadspolitikens tyngdpunkt alltmer förskjutas i annan riktning, vilket kostnadsmässigt bekräftas av de ständigt och kraftigt stegrade utgifterna för generella subventioner. En sådan utveckling är inte önskvärd från vare sig statsfinansiella eller sociala synpunkter. Den stegring i byggnadskostnaderna som ägt rum har av naturliga skäl vållat de största problemen för personer med begränsade ekonomiska möjligheter. De bostadspolitiska organen anser sig också allt oftare nödda att avvisa lånesökande, som ämnar uppföra egen bostad, på grund av att hans inkomster är för små. Ökningen av antalet sådana fall bör föranleda omprövningar inom bostadspolitiken. Om inte så sker, kommer bostadspolitiken alltmer att mista sin i egentlig mening sociala motivering.

Enligt vår mening är det befogat att redan nu vidtaga vissa åtgärder i denna riktning. I första hand måste detta komma barnfamiljer i lägre inkomstlägen till del. Från den synpunkten måste den i statsverkspropositionen förordade höjningen av familjebostadsbidragen hälsas med tillfredsställelse.

I konsekvens med det anförda bör långivningen till förbättringsverksamheten och i denna ingående bidragsformer förbättras. Nu gällande övre gräns för räntefri stående del, 8 000 kronor, har gällt sedan 1952 och har således till följd av kostnadsutvecklingen sjunkit i värde. Samma gäller för de andra stödformer som ingår i långivningen. Då det gäller ett inkomstprövat stöd

och då de lånesökande får förutsättas släpa efter i den allmänna inkomstutvecklingen bör inte en sådan försämring av stödets värde accepteras. Vid en avveckling av den nuvarande generella subventioneringen bör i stället stödet ökas i reellt värde räknat. Vi föreslår därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhaller om utredning och förslag rörande förbättring av stödet till förbättringsverksamheten. En sådan förbättring synes böra gälla såväl de olika lånebeloppen som de förekommande inkomstprövningsgränserna. En mera differentierad inkomstprövning som ger möjlighet att till exempelvis barnfamiljer ge stöd i något högre inkomstlägen bör också prövas.

Då det emellertid är angeläget att främja förbättringsverksamheten, föreslår vi därjämte att den nuvarande inkomstgränsen för erhållande av räntefri stående del av förbättringslån höjes från 6 000 kronor till 7 500 kronor. Denna ändring bör träda i kraft den 1 juli 1961. Härför erforderliga medel har äskats i annan av oss väckt motion.

Genom här förordade åtgärder bör det kunna underlättas för familjer och andra med mindre inkomster, som har en bostad av otillfredsställande standard, att förbättra denna. Alla personer i denna situation med lägre inkomster har emellertid inte möjlighet att erhålla en god bostad genom förbättring av en befintlig bostad av lägre standard. Skall deras bostadsfråga lösas måste kanske ny bostad anskaffas. Vidare leder den nuvarande ordningen till egendomliga gränsfall. Om förbättring av exempelvis en enfamiljsbostad sker på sådant sätt att förbättringslån erhålles, kan i detta ingå räntefri stående del. Om förbättringen är mera omfattande utgår egnahems-lån för ombyggnad, och då kan inte räntefri stående del erhållas. Detta måste anses inkonsekvent, men också ur andra synpunkter är det angeläget att det vid egnahemsbyggande kan ges ett stöd, som motsvarar det som kan lämnas genom förbättringslån. Frågan om ett inkomstprövat stöd till egnahemsbyggare bör därför skyndsamt tagas upp till prövning. Det torde medföra vissa fördelar ur administrativ synpunkt om detta stöd utformas så, att det blir en motsvarighet till det stöd som lämnas genom förbättringslånen. En sådan likhet är dock inte nödvändig, utan även andra metoder bör kunna prövas. Det bör vidare understrykas, liksom skett beträffande förbättringslånen, att inkomstprövningen inte bör vara restriktiv och gå långt ner i de lägre inkomstlägena. Syftet måste nämligen vara att vid bostadsanskaffningen ge ifrågavarande familjer m. fl. ett sådant stöd att de får möjlighet att få del av vad bostadspolitikern genom generellt verkande medel erbjuder andra medborgare.

Med hänvisning till ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att förbättringslån, som helt eller delvis utgör räntefritt stående lån, må kunna beviljas under förutsättning att sökandens eller, om han är gift, makarnas sammanlagda till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst icke överskrider 7 500 kronor,

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här-
för erforderlig författningstext, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
att frågorna om förstärkning och utvidgning av förbättrings-
låneverksamheten och införande av inkomstprövat stöd vid
egnahemsbyggande måtte prövas i enlighet med vad i mo-
tionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1961

Harald Larsson
i Hedenäset

Harald Johnsson
i Skoglösa

Nr 506

Av herr Larsson i Luttra m. fl., om förhöjt schablonavdrag å
bostadslån i vissa fall.

(Lika lydande med motion nr 436 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1961

Gunnar Larsson
i Luttra

Arne Magnusson
i Jönköping

Einar Larsson

Karl Gust. H. Boo

Gustaf Svensson
i Vä

Jan-Ivan Nilsson
i Tvärålund

Harry Wahrendorff

Sven Vigelsbo

Lennart Mattsson

John Eriksson
i Bäckmora